

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 999/2025
10.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Милене Рашић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Божидара Стојановића и др, због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 278. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Божидара Стојановића и окривљеног Николе Трајковића - адвоката Слободана Нешића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Врању К бр. 86/21 од 06.09.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 746/24 од 20.05.2025. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2026. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Божидара Стојановића и окривљеног Николе Трајковића - адвоката Слободана Нешића поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Врању К бр. 86/21 од 06.09.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 746/24 од 20.05.2025. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању К бр. 86/21 од 06.09.2024. године окривљени Божидар Стојановић и Никола Трајковић оглашени су кривим због извршења кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 278. став 1. у вези члана 33. КЗ и осуђени на казне затвора у трајању од по 3 године у које им је урачунато време проведено у притвору и то: окривљеном Божидару Стојановићу од 26.07.2012. године до 12.09.2012. године и од 28.12.2012. године до 06.06.2013. године, а окривљеном Николи Трајковићу од 25.07.2012. године до 12.09.2012. године. Истом пресудом одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећених, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 746/24 од 20.05.2025. године одбијена је као неоснована жалба заједничког браниоца окривљених Божидара Стојановића и

окривљеног Николе Трајковића и пресуда Основног суда у Врању К бр. 86/21 од 06.09.2024. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је заједнички бранилац окривљених Божидара Стојановића и Николе Трајковића - адвокат Слободан Нешић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљене ослободи од оптужбе или исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање или укине другостепену пресуду и предмет врати Апелационом суду у Нишу ради одлучивања по жалби браниоца окривљених изјављеној на пресуду Основног суда у Врању К бр. 86/21 од 06.09.2024. године. Стављен је и предлог у смислу члана 488. став 3. ЗКП.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Као разлог подношења захтева за заштиту законитости бранилац окривљених означава битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава налаз и мишљење Центра за генетику од 24.07.2012. године, с обзиром да је наредбом истражног судије Основног суда у Врању Ки бр. 717/12 од 10.07.2012. године наређено ПУ Врање – ОКП да се од пет лица (поред осталих и овде окривљених) узме букални брис за потребе ДНК вештачења, у циљу упоређивања узетих узорака са биолошким траговима пронађеним на лицу места и изричито наложено, ставом два наведене наредбе, да се по узимању букалних брисева од поменутих лица исти правилно технички обраде и доставе без одлагања истражном судији ради даљег поступања, а што службена лица нису учинила, већ су наведене букалне брисеве држали код себе све до 16.07.2012. године када су их доставили ДНК Центру за генетику у Београду на вештачење, а по наредби истражног судије Основног суда у Врању (али сада од стране другог истражног судије) по наредби Ки бр. 735/12 од 13.07.2012. године. То даље значи да од тренутка када је службено лице узело букалне брисеве по наредби истражног судије од 10.07.2012. године и када није без одлагања исте доставило истражном судији на даље поступање, долази до незаконитог држања узетих брисева све до 16.07.2012. године када су исти достављени ДНК Центру Београд или бар до 13.07.2012. године, када је издата наредба Основног суда у Врању Ки бр. 735/12 за вештачење упоређивањем спорних и неспорних узорака. По ставу одбране, издавање наредбе за вештачење у циљу упоређивања узетих узорака са биолошким траговима нађеним на лицу места дана 13.07.2012. године не може се конвалидирати ничим, те је налаз и мишљење ДНК Центра за генетику од 24.07.2012. године незаконит доказ у смислу члана 16. ЗКП, јер

је проистекао из незаконито држаних букалних брисева од стране службених лица ПУ Врање.

Законитост наведених доказа, с обзиром да су прибављени пре почетка примене сада важећег Законика о кривичном поступку (01.10.2013. године), сходно одредби члана 604. став 1. тог законика, Врховни суд је ценио према одредбама ЗКП („Службени гласник РС“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 49/07, 122/08, 72/09 и 76/10) – у даљем тексту „раније важећег ЗКП“.

Имајући у виду цитирану одредбу члана 604. став 1. Законика, Врховни суд налази да се неосновано захтевом за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених указује да је налаз и мишљење ДНК Центра за генетику у Београду од 24.07.2012. године незаконит доказ, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 239. став 1. раније важећег ЗКП прописано је да када је учинилац кривичног дела непознат, јавни тужилац може предложити да истражни судија предузме поједине истражне радње, ако је, с обзиром на околности случаја неопходно или целисходно да се оне предузму пре покретања истраге. И ако се истражни судија не сложи са тим предлогом, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6.).

Из списка предмета произлази да је заменик јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Врању актом Ктн бр. 216/12 од 10.07.2012. године на основу члана 239. став 1. ЗКП ставио предлог за предузимање појединих истражних радњи истражном судији Основног суда у Врању, којим је тражио да се изда наредба за узимање букалног бриса од пет лица међу којима и овде окривљених Божицара Стојановића и Николе Трајковића и изда наредба за вештачење упоређивањем узорака букалног бриса изузетог са лица места са изузетим узорком бриса од означених лица, по ком предлогу је истражни судија Основног суда у Врању и поступио и, на основу члана 131. став 2. раније важећег ЗКП, донео наредбу Ки.бр. 717/12 од 10.07.2012. године да се од пет лица међу којима и овде окривљених Николе Трајковића и Божицара Стојановића изузму букални брисеви за потребе ДНК вештачења у циљу упоређивања узетих узорака са биолошким траговима пронађеним на лицу места у вези са извршењем кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 278. став 1. КЗ на штету јавне установе Позориште „Бора Станковић“ у Врању и дискотеке „....“, власништво АА из ..., те је наложено овлашћеним службеним лицима ОКП Врање да по узимању букалних брисева од именованих лица исте правилно крим-технички обраде и доставе без одлагања истражном судији ради даљег поступања. Такође, из списка предмета произлази да је по наредби за вештачењем узетих букалних брисева од окривљених донетом од стране истражног судије Основног суда у Врању Ки бр. 735/12 од 13.07.2012. године обављено ДНК вештачење. Наиме, ДНК вештачење – налаз и мишљење ДНК Центра за генетику је рађено по наредбама Ки 735/12 од 13.07.2012. године и Ки 742/12 од 16.07.2012. године истражног судије Основног суда у Врању. Наведеним наредбама је одређено утврђивање ДНК профила из достављених неспорних узорака и утврђивање ДНК профила биолошких трагова са достављеног материјала и поређење ДНК профила биолошких трагова са ДНК профилима неспорних узорака. Достављен је материјал ДНК Центру за генетику од стране ПУ

Враће МУП РС број акта КОТ 118/12 од 16.07.2012. године и то дана 16.07.2012. године.

Имајући у виду наведено, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених да је налаз и мишљење ДНК Центра за генетику у Београду незаконит доказ, обзиром да је вештачење обављено на основу наредбе истражног судије, у складу са тада важећим Закоником о кривичном поступку, односно у складу са одредбама члана 260. и 131. став 1. раније важећег ЗКП.

Наводи захтева којима се указује да је од момента узимања букалног бриса овде окривљенима до момента достављања истих ДНК Центру за генетику прошло одређено време, односно да исти нису достављени прво истражном судији ради даљег поступања, а након тога Центру за генетику, већ су исти достављени директно Центру за генетику шест дана након узимања истих, нису од утицаја на другачију одлуку у овом поступку, имајући у виду чињеницу да се, по ставу Врховног суда, на описани начин не указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, већ на повреду закона из члана 440. ЗКП, обзиром да бранилац на описани начин оспорава доказну снагу наведеног налаза и мишљења, односно вештачења ДНК.

На погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, бранилац окривљених указује у преосталом делу образложења захтева за заштиту законитости, наводима да је услед незаконитог поступања овлашћених службених лица створена огромна сумња да се узетим букалним брисевима манипулисало, преношењем са букалног бриса ДНК окривљених, додиривањем узетог трага са лица места на хоризонталном олуку са узетим букалним брисем окривљеног Божидара Стојановића и исто тако са трагом са вертикалног олука и букалним брисом окривљеног Николе Трајковића, те да се јавља сумња и у погледу разлога због чега овлашћена службена лица ПУ Враће нису поступила по наредби истражног судије, због чега је наредба за вештачење прибављена од другог истражног судије, а не од судије који је дао наредбу за узимање букалних брисева, те како је могуће да се биолошки трагови окривљених нађу само на појединим местима на хоризонталном и вертикалном олуку, а да се не нађу на столу или барској столици. У вези са изнетим, бранилац у образложењу захтева износи и сопствену оцену исказа сведока ББ, ВВ, судског вештака Ане Бањац Чанак, као и сопствену оцену налаза и мишљења ДНК Центра за генетику, налазећи да у овом предмету не само што тужилаштво није доказало мотив да окривљени изврше предметно кривично дело, него не постоје ни докази да је исто извршено.

Међутим, повреда закона из члана 440. ЗКП, сходно одредби члана 485. ЗКП није предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, није дозвољен разлог, у смислу одредбе члана 485. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд, захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених у наведеном делу, оценио као недозвољен.

Са изнетих разлога Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић